

Ante Matia: Kamena knjiga

Autor Administrator

O steacima - Kamena
knjiga Ante Matia

...On (steak) jest kamen, ali jeste i rije, jest zemlja,
ali jeste i pjesma, jeste materija, ali jeste i duh, jest krik, ali jeste i
pjesma, jest smrt, ali jeste i život, jest prošlost, ali jeste i
budućnost....Tako je o steacima pisao Mak Dizdar , kojega citira Ante Matia,
koji je obilazio opustjele prostore Hercegovine i Bosne, pa i , istražujući zapuštene i zaboravljene
nekropole, pa i one na planinskim
visoravnima gdje ljudska noga rijetko dolazi, pokušavajući doći u tvrdim
kamenim blokovima – steacima, uklesane figure i poruke koje su još i danas nakon
tolikih vjekova aktualne. Rezultat je
njegovu Kamena knjiga koja nas poučava da je život poput rijeke koja
teče, da smo tu na ovom svijetu samo prolaznici, da se u biti ništa ne mijenja.

...jest kamen, ali jeste i rije...

* * *

Steaci su kameni nadgrobni spomenici u Bosni i Hercegovini,
rjeđe u Dalmaciji i Crnoj Gori, najčešće u obliku ploče, obeliska, srkofaga,
sanduka, ili križa, teški od 300 kg do 30 tona ponekad ukrašeni ornamentima ili
figurama, i natpisima koji jasnom hrvatskom ćirilicom, glagoljicom, ili

latinocom, najèešæe ikavicom, poput prave kamene knjige svjedoèe o davno minulim vremenima, gotovo pred jedno tisuæljeæe, o životu naših predaka, o njihovu postojanju, njihovim mukama i stradanjima, njihovim nadanjima i sumnjama, èežnjama i ljubavima

Od nekoliko stotina tisuæa steæaka koliko ih je bilo preostalo ih je tek 373 s natpisom, u BiH oko 323, u Hrvatskoj 13, Srbiji 15 i Crnoj Gori 12. To su groblja, spomenici...predaka hrvatskih heretika koje su pravovjerni zvali Krstjanima, Bogumilima, Bošnjanima, Bosancima...

...On (steæak) jest kamen, ali jeste i rijeè, jest zemlja, ali jeste i pjesma, jeste materija, ali jeste i duh, jest krik, ali jeste i pjesma, jest smrt, ali jeste i život, jest prošlost, ali jeste i buduænost....Tako je o steæcima pisao Mak Dizdar , kojega citira Ante Matiaè, koji je obilazio opustjele prostore Hercegovine i Bosne, pa i šire, istražujuæi zapuštene i zaboravljene nekropole, pa i one na planinskim visoravnima gdje ljudska noga rijetko dolazi, pokušavajuæi dešifrirati u tvrdim kamenim blokovima – steæcima, uklesane figure i poruke koje su još i danas nakon tolikih vjekova aktualne. Rezultat je njegova Kamena knjiga koja nas pouèava da je život poput rijeke koja teèe, da smo tu na ovom svijetu samo prolaznici, da se u biti ništa ne mijenja.

Knjigu bi u svakako trebalo proèitati, tim prije, jer uz epitafe, od kojih nekoliko navodimo ovdje, u njoj možemo naæi i njegove nadahnute komentare, kao i više vrijednih pjesnièkih ostvarenja.

Toloje

A se leži Toloje

Ne prevrni mi ovi kam

Ne prekidaj mi ovi san

Možda mi se sada zdesi ono

Što željeh da se desi u životu

Viganj

Va ime oca i sina i svetoga duha Amin

Se leži Viganj Miloševiaè

Služi banu Stipanu i kralju Tvrtku

I kralju Dabiši i kraljici Grubi

i kralja Ostoju

I u to vrime dojde i svadi se Ostoja

i kralj s Hercegom i z Bosnom.

I na Ugre pojde
Ostoja

To vrime mene Vignja dojde konèina

I legoh na svome plemenitom

pod Koèerinom

I molju vas ne nastupajte na me

Ja sam bil kako vi jeste

Vi æete biti kako ja jesam.

Gorèin

A se leži Gorèin iz Soli

Ležim i gorko mi je

Zrak udahnut ne mogu

I zato još gorèe mi je

A dolgo mi je ležati

Ne prolazi proplakat æu

Kako ludo još i dne

Kao ja svoje davne sne

1253 v godini legoh

V zemlju ko posjeèen

Plamenko

A se leži Viganj

na svojoj plemenitoj

Hodih a ne dojdoh

gradih a ne zgradih

sijah a ne žnjeh

govorih a ne iskazah

voljeh a ne bih voljen

Ne dođoh milom ovamo

Ne pišće mi se za vratiti

Nišat ne privedoh kraju

Ni ti nisi završil

Sve što si zmisli

Dragota

A se leži Dragota

Na svojini plemenitoj

Zmreh i ni mi žal

Ne krejti u moj kam

jer ja nemam nikoga

da me među žive vrati

Ispod nisu samo kosti

veæ i moja zla sudba

koja te da zjaši vreb

1405 po Gospodinu

v zimu i zlogodinu

Asta

A se leži Asta Bogèine Zloušiæa kæi

A ne leži mi se

Kako bi rado u smiraj dana

s tebom kroz livade prošetala

i poljubac što si isko rado dala

pa neka i nebo pukne od muke

Neka oni koji ne èine

uèine ono što ja ne uèinim

1442 ljeta iznenada

kad se radovaše sretni

a ja zmreh mlada

Kulduk

A se leži Kulduk iz Soli

I ništa me više ne boli

Da mi se ispod kama diaè

Svaki bi mi novi dan bio

Po jedan pravi život

Ako možeš ikako

Ne dolazi ovamo

Travnja mjeseca 1449

* * *

Omèa

Ante Matiaè

Živ sam.

Dobar dan svima.

Blago tebi koji ovo
èitaš

Teško meni koji ovo
pišem.

Kažem samo kako je
noæi bilo

Zamalo me slovo moje
usmrtilo

Nemoj me ostaviti
sama, Mesija!

Strpljiva moja,

neznana èitateljko!

Dakle, na današnji
dan 23.6.2004.

Jutri sam u pošti
podigao pošiljku

Kad je otvorih bacilo
me na ulici

U šezdesetoj ostao
bez posla

U deset sati išao sam
u ludnicu

Dva sata na
kolektivnoj terapiji

Popodne išao sam na
Mirogoj

Pokop mladca moga
znanca

Remenom se luđak
objesio

O gredu djedova balkona

Mesija moj, Bože moj

Pitam: zašto je uzeo

Djedov remen

Ne svoj

Ako vas zanima više: Ante Matiaè, Predoveèka 7 1000 Zagreb Hrvatska

Tel. 01/363 9988, 091 5747 632

e.mail: antemat@gmail.com